

Urad Vlade RS za komuniciranje

e: gp.ukom@gov.si

Številka: 091-33/2014

Datum: 20. 6. 2014

Zadeva: Stališče Ministrstva za pravosodje do predloga št. 5873-186 s portala predlagam.vladi.si – Sankcioniranje neplačnikov socialnih prispevkov

Zveza: Vaš dopis št. 092-186/2014 z dne 5. 6. 2014

Ministrstvo za pravosodje je dne 5. 6. 2014 s strani Urada Vlade RS za komuniciranje prejelo predlog, posredovan preko spletnega orodja *predlagam.vladi.si*, ki se nanaša na sankcioniranje neplačnikov socialnih prispevkov.

Predlagatelj predlaga Vladi RS, da za primer zamude ali neplačanega, a obračunanega prispevka za zdravstveno zavarovanje in pokojninsko zavarovanje uvede visoko kazen zapora in odvzem premoženja v višini 30-kratnika zneska neplačanega prispevka. Odgovornim osebam: lastniku, direktorju in računovodji, pa določitev kazni zapora po naslednji lestvici: npr. lastnik 5 let, direktor 5 let, računovodja 3 leta. Tovrstni postopek bi moral potekati brez sodne obravnave, torej bi moral biti izpeljan zgolj izvršilni postopek, na podlagi izpisa vplačanih prispevkov iz katerega bi bilo jasno razvidno, da prispevek za to ali ono zavarovanje ni bil v roku vplačan in bi sodnik izvršitelj zgolj sledil zakonu.

Ministrstvo za pravosodje v nadaljevanju daje pojasnilo, ki se nanaša na področje kazenskega in civilnega prava, za kateri je resorno pristojno.

Ureditev v Kazenskem zakoniku:

Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da je v Kazenskem zakoniku (v nadaljevanju: KZ-1)¹ določena pravna podlaga za kaznivo dejanje *Kršitev temeljnih pravic delavcev* (196. člen KZ-1) in kaznivo dejanje *Kršitev pravic iz socialnega zavarovanja* (202. člen KZ-1). Na podlagi navedenega je v KZ-1 določeno kot kaznivo dejanje tako neplačevanje prispevkov s področja socialne varnosti kot tudi neplačevanje prispevkov s področja pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

V 196. členu KZ-1 je določeno, da kdor zavestno ne ravna po predpisih o sklenitvi pogodbe o zaposlitvi in o prenehanju delovnega razmerja, plači in drugih prejemkih iz delovnega razmerja,

¹ Uradni list RS, št. 50/12 - uradno prečiščeno besedilo

delovnem času, odmoru, počitku, letnem dopustu ali odsotnosti z dela, varstvu žensk, mladine in invalidov, varstvu delavcev zaradi nosečnosti in starševstva, varstva starejših delavcev, prepovedi nadurnega ali nočnega dela ali plačilu predpisanih prispevkov in tako prikrajša delavca ali iskalca zaposlitve za pravico, ki mu pripada, ali mu jo omeji, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do enega leta. Če ima dejanje iz prejšnjega odstavka za posledico nezakonito prenehanje delovnega razmerja, neupravičeno neizplačilo treh zaporednih plač ali izgubo pravice, ki izvira iz neplačanih prispevkov, se storilec kaznuje z zaporom do treh let.

V 202. členu KZ-1 pa je določeno, da kdor zavestno ne ravna po predpisih o socialnem zavarovanju in s tem koga prikrajša za pravico, ki mu pripada, ali mu jo omeji, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do enega leta.

V sedmem poglavju KZ-1 je določen institut odvzema premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem. Temeljno načelo kazenskega prava je določeno v 74. členu KZ-1, ki določa, da nihče ne more obdržati premoženjske koristi, ki je bila pridobljena s kaznivim dejanjem ali zaradi njega. Nadaljnje določbe KZ-1 (členi KZ-1 od 75 do 77c) dajejo pravno podlago za odvzem celotne premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem, tudi v primeru, da je bilo to premoženje preneseno na druge osebe.

Pojem in ureditev kazenskih sankcij:

Temeljno načelo v sistemu kazenskih sankcij v slovenskem kazenskem pravu je načelo zakonitosti. Za kaznivo dejanje je mogoče izreči samo tisto kazen, ki je bila predpisana pri posameznem kaznivem dejanju, še preden je bilo storjeno. Drugo načelo pa je načelo sorazmernosti, ki je vsebovano v institutu individualizacije kazenskih sankcij posamezniku in določa, da mora biti kazen sorazmerna s težo kaznivega dejanja in storilčevo krivdo. Navedeno izhaja tudi temeljnega načela Ustave RS, ki v 2. členu določa, da je Republika Slovenija pravna država. Splošna zahteva pravne države pa je, da je dopustna samo takšna sankcija, ki je v sorazmerju s težo kršitve. Iz navedenega izhaja, da država ne sme določati nesorazmerno dolgih kazniv za posamezna kazniva dejanja, saj se s tem posega v človekove pravice posameznika (npr. pravico so svobode gibanja). Naloga države kot skupnosti je, da najde pravo ravnotežje med temeljnim namenom kazenskih sankcij, ki je v zagotovitvi varstva pred kaznivimi dejanji, in pravicami posameznika.

Ob tem še dodajamo, da tudi iz Evropske konvencije o človekovih pravicah izhaja iz Protokola št. 4 k 5. členu iz poglavja o svobodi in osebni varnosti, da nikomur ne sme biti odvzeta prostost samo zato, ker ne more izpolniti pogodbenih obveznosti. Prav tako se je o prepovedi izrekanja kazni zopora v civilnih postopkih opredelilo tudi Ustavno sodišče RS, ki je v odločbi št. U-I-145/03 z dne 23.6.2005 navedlo, da ureditev kaznovanja v Zakonu o pravnem postopku, predvsem glede zaporne kazni, očitno dosega takšno stopnjo, ki bi utemeljila sklep, da gre za odločanje o kazenski obtožbi (za kar bi morala biti zagotovljena vsa procesna in materialnopravna jamstva glede kazenskega postopka in glede kaznivih dejanj). Očitno je, da ureditev kaznovanja – ne sama po sebi, pač pa zaradi višine zagroženih kazni v okviru pravnega postopka ni v skladu z zahtevami iz prvega odstavka 23. člena Ustave (pravica do sodnega varstva) in iz 6. člena Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (pravica do poštenega sojenja) in glede jamstev v kazenskem postopku. V neskladju z Ustavo RS je zato, ker določa tako visoke kazni, ki narekujejo sklep, da gre za odločanje o kazenski obtožbi in bi zato morala biti izpolnjena vsa procesna jamstva glede kazenskega postopka tudi po 29. členu Ustave (pravna jamstva v kazenskem postopku).² Poleg tega še opozarjamo na sodbo Evropskega sodišča za človekove pravice, in sicer primer *Alenka Pečnik*

² Več o tem: <http://odlocitve.us-rs.si/ursr/us-odl.nsf/o/C239ADAEAA2C0479C125717200288DF8>

v. *Slovenia* (Application no. [44901/05](#)), ki je prav tako odločalo o navedenem primeru, o katerem se je opredelilo že ustavno sodišče RS.

Relevantne določbe civilnega prava - institut izvršbe, v razmerju do kazenskega prava:

Glede navedb predlagatelja o uporabi izvršilnega postopka, pojasnujemo, da to področje ureja Zakon o izvršbi in zavarovanju (v nadaljevanju: ZIZ)³, tako da je za primere neplačila namenjen institut izvršbe. Vsakdo (upnik) lahko vloži predlog za izvršbo (na podlagi izvršilnega naslova ali verodostojne listine), na podlagi katerega se začne izvršilni postopek in se upnik poplača v skladu s pravnim redom. Nikakor ni dopustno, da bi upnik vzel pravico v svoje roke in samoiniciativno želel izterjati svojo terjatev na lastno pest, saj bi s tem kršil ustavno pravico Slovenije kot pravne države, utemeljene na vladavini prava. Eno od temeljnih načel kazenskega prava je tudi t.i. načelo *ultima ratio*, ki določa, da je kazenskopravni poseg skrajni (zadnji) ukrep države. Iz 16. člena KZ-1 izhaja, da je kaznivo dejanje človekovo protipravno ravnanje, ki ga zakon *zaradi nujnega varstva pravnih vrednot* določa kot kaznivo dejanje in hkrati določa njegove znake ter kazen za krivega storilca. Prav tako je treba opozoriti na ustavno načelo sorazmernosti, ki določa, da mora biti posamezen ukrep nujen, primeren in sorazmeren v ožjem smislu. Na podlagi navedenega še dodajamo, da bi bil predlagan ukrep (izrek zaporne kazni brez sodne obravnave, zgolj izvršilni postopek, na podlagi izpisa vplačanih prispevkov in bi sodnik izvršitelj zgolj sledil zakonu) popolnoma v nasprotju z določbami Ustave RS o pravici do kontradiktornosti, pravici do obrambe ter tudi v nasprotju s ustavno prepovedjo ustanavljanja izrednih sodišč (2. odstavek 126 člena), posledično bi bila kršena tudi določba o kazni zapora kot skrajnem ukrepu (t.i. *ultima ratio*), ki je določen v zakonu.

Ministrstvo za pravosodje bo še naprej analiziralo vse predloge, ki bi še dodatno povečali učinkovitost izvedbe kazenskega postopka, vendar ob spoštovanju vseh ustavno zagotovljenih pravic obdolžencev in upoštevanju kazensko-pravnih standardov.

S spoštovanjem.

Andreja LANG
v.d. generalne direktorice

---

³ Uradni list RS, št. 3/07 - uradno prečiščeno besedilo, 93/07, 37/08 - ZST-1, 45/08 - ZArbit, 28/09, 51/10, 26/11, 17/13 - odl. US.